

Tirnica

ALEŠ MOHORIČ

→ Tokratna naravoslovna fotografija na naslovnici kaže nočni posnetek močne ulične svetilke. Na fotografiji opazimo tudi množico svetlih krivulj. Te svetle krivulje ponazarjajo tirnice gibanja nočnih žuželk, ki v neurejenih vijajnicah in spiralah letajo okoli svetilke.

Posnetka ni bilo preprosto narediti. Zato, ker sem želel na fotografiji ujeti daljše sledi, sem moral nastaviti primerno dolg čas osvetlitve. Med tem časom mora biti kamera pri miru, najbolje jo je postaviti na stativ; meni je nekako uspelo tako, da sem jo naslonil na bližnjo ograjo. Čeprav je posnetek narejen ponoči, se lahko v dovolj dolgem času osvetlitve nabere toliko signala, da je fotografija nadosvetljena in je videti čisto bela. To lahko preprečimo tako, da zmanjšamo zenico objektiva kamere – pripremo zaslonko. Koliko je zaslonka zaprta, pove zaslonko število, ki je enako količniku goriščne razdalje objektiva in premera vstopne zenice. Veliko zaslonko število pomeni majhen premer zenice, priprto zaslonko. Drug način zmanjšanja osvetlitve, ki se je razširil z uporabo digitalnih kamer, je zmanjšanje občutljivosti kamere. Kamere s svetlomerom običajno dopuščajo spreminjanje ene od vrednosti (čas osvetlitve ali zaslonko število), drugo pa nastavijo avtomatično, da je slika normalno osvetljena. Pri kamerah, kjer lahko sami spreminjamo katerokoli od treh količin, bomo fotografijo hitro nad ali podosvetlili. Pri kamerah, ki omogočajo nastavitve dveh vrednosti, tretja pa se prilagodi, nimamo vpliva na osvetljenost fotografije. Nekateri kameram lahko dopovemo, da želimo fotografijo, ki je preveč ali premalo osvetljena tako, da navedemo za koliko hočemo spremeniti vrednost osvetlitve (po angleško exposure value, kratica EV). Vrednost osvetlitve povečamo za ena, če bodisi podvojimo čas osvetlitve bodisi podvojimo občutljivost kamere bodisi podvojimo

preseka zenice (torej zaslonko število zmanjšamo za koren iz dve), ostalo pa pustimo nespremenjeno.

Pri fotografiji na naslovnici je bilo pri normalni osvetlitvi videti le svetilko, sledi žužkov pa so bile prešibke. Zato sem povečal vrednost osvetlitve za 2 EV. Fotografija je nadosvetljena (steber blizu svetilke je čisto bel), vendar pa zdaj pridejo do izraza tirnice žužkov. Podatki za fotografijo so občutljivost ISO 50, čas osvetlitve 4 sekunde, zaslonko število $f/1,5$, vrednost osvetlitve +2 EV. Take nastavitve lahko upravljamo le na nekoliko boljnjih kamerah.

Zanimivo podrobnost opazimo na povečavi fotografije – sledi niso enakomerne, ampak izmenično svetlejšje in temnejše. Premislite, je to posledica utripanja svetilke ali česa drugega? Kako bi svojo idejo preverili?

SLIKA 1.

